UPPSALA UNIVERSITET
Matematiska institutionen
E. Ekström,
I. Sigstam

Prov i matematik
ES, KandMa, KandFy,
Lärare, Fristående kurs

Linjär algebra o geometri 1
2009–01–08

Skrivtid: 8.00 – 13.00. Inga hjälpmedel tillåtna. Varje uppgift är värd 5 poäng. För betygen 3, 4, 5 krävs minst 18, 25 resp 32 poäng. Lösningarna skall åtföljas av förklarande text.

1. Lös ekvationssystemet

$$\begin{cases} x_1 - x_2 - x_3 - 3x_5 = 2 \\ -x_1 + 2x_2 + 3x_3 + x_4 + 5x_5 = -3 \\ -3x_1 + 3x_2 + 3x_3 + x_4 + 8x_5 = -6 \\ 2x_1 + x_2 + 4x_3 + 3x_5 = 1 \end{cases}$$

2. a) Bestäm inversen till matrisen $A = \begin{pmatrix} 1 & 1 & 1 \\ 1 & -2 & 1 \\ -2 & 1 & 1 \end{pmatrix}$.

b) Lös matrisekvationen

$$\begin{pmatrix} 1 & 1 & 1 \\ 1 & -2 & 1 \\ -2 & 1 & 1 \end{pmatrix} \cdot X \cdot \begin{pmatrix} 3 & 4 \\ 2 & 3 \end{pmatrix} = \begin{pmatrix} 4 & 2 \\ 1 & -1 \\ 1 & -1 \end{pmatrix}.$$

3. Lös ekvationen

$$\begin{vmatrix} 2 & -1 & 1 & x \\ -1 & 2 & x & 1 \\ 1 & x & 2 & -1 \\ x & 1 & -1 & 2 \end{vmatrix} = 0.$$

4. Låt Π vara planet $3x + y - z = 2$.

a) Betrakta punkterna $A = (1, 1, 2)$ och $B = (3, 1, 1)$. Bestäm den ortogonala projektionen av $\overrightarrow{AB}$ på planets normalriktning.

b) Skriv vektorn $\overrightarrow{AB}$ som en summa $\overrightarrow{AB} = \vec{u} + \vec{v}$, där $\vec{u}$ är parallell med planet Π och $\vec{v}$ är ortogonal mot Π.

5. Ange för vilka värden på den reella konstanten a som ekvationssystemet

$$\begin{cases} x + (a-3)y + z = a-2 \\ 2x - y + (a+1)z = -3 \\ ax + (a-2)y + z = a+1 \end{cases}$$

(i) saknar lösning,

(ii) har oändligt många lösningar,

(iii) har en unik lösning. (Observera att ekvationssystemet inte behöver lösas.)

6. Avgör för vilka reella tal a som planet $ax + 2y + z = 2$ är parallellt med linjen

$$l : \begin{cases} 2x + 2y + z = 4 \\ x + 2y + 4z = 1. \end{cases}$$

7. Låt l_1 vara linjen $(x, y, z) = (1 + 2t, 1 - t, 2 + t)$, $t \in \mathbb{R}$, och låt l_2 vara linjen $(x, y, z) = (1 + r, 1 + r, 2 + r)$, $r \in \mathbb{R}$.

a) Bestäm ekvationen för det plan som innehåller de båda linjerna l_1 och l_2.

b) Bestäm avståndet mellan punkten $P = (1, 3, 2)$ och planet i a).

8. Låt F och G vara följande linjära operatorer på $\mathbb{R}^2$. F är reflektion med avseende på x-axeln, och G är rotation moturs med vinkeln $\pi/2$.

a) Bestäm matrisen för F och matrisen för G.

b) Bestäm matrisen för den sammansatta avbildningen $F \circ G$, och bestäm $(F \circ G)(2, 1)$.

Svar till tentamen i
Linjär algebra o geometri 1 2009–01–08

1. $(x_1, x_2, x_3, x_4, x_5) = (1 - s, -1 - 2s - 3t, s, t, t),\ s, t \in \mathbf{R}$.

2. Inversen är $A^{-1} = \dfrac{1}{3}\begin{pmatrix} 1 & 0 & -1 \\ 1 & -1 & 0 \\ 1 & 1 & 1 \end{pmatrix}$, och $X = \begin{pmatrix} 1 & -1 \\ 1 & -1 \\ 6 & -8 \end{pmatrix}$.

3. Rötterna är $x_1 = 0,\ x_2 = x_3 = -2,\ x_4 = 4$.

4. a) Normalriktningen är $\vec{n} = (3, 1, -1)$, och $\overrightarrow{AB} = (2, 0, -1)$.
Den ortogonala projektionen är $\dfrac{7}{11}(3, 1, -1)$.
b) $\vec{u} = \dfrac{1}{11}(1, -7, -4)$ och $\vec{v} = \dfrac{7}{11}(3, 1, -1)$.

5. $a = -1$: oändligt många lösningar.
$a = 1, 3$: lösning saknas.
$a \neq -1, 1, 3$: entydig lösning.

6. $a = 2$

7. a) $2x + y - 3z + 3 = 0$
b) $\sqrt{2/7}$

8. a) $[F] = \begin{pmatrix} 1 & 0 \\ 0 & -1 \end{pmatrix}$ och $[G] = \begin{pmatrix} 0 & -1 \\ 1 & 0 \end{pmatrix}$
b) $[F \circ G] = \begin{pmatrix} 0 & -1 \\ -1 & 0 \end{pmatrix}$ och $(F \circ G)(2, 1) = (-1, -2)$